

BESZÁMOLÓ JELENTÉS

A DOROGI "JÓZSEF ATTILA" MŰVELŐDÉSI KÖZPONT "KADIC

OTTOKÁR" BARLANGKUTATÓ SZAKKÖRÉNEK

1978. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Csoportunk ebben az évben kerek évfordulót ünnepelt. 1978-ban tartottuk -az MKBT újjáalakulásának- csoportunk 20 éves fennállását. Ez az évforduló szenténis arra, hogy ezt az évet jelentős munkával zárhassuk.

Az 1978. év folyamán munkánkat - az előző évekhez hasonlóan- a Sátorköpusztai- és a Strássa-barlang további feltárása és karbantartása képezte. A két barlang közötti feltételezett összeköttetés felfedezése, a barlangok még elzárt részeinek feltárása és a már ismert szakaszok karbantartása, az érdeklődők számára bemutatásbiztosítás alkották tevékenységünket ezen a területen.

a./ A kutatómunka váltakozóan egész évben folyamatosan szombat-vasárnaponként folyt.

I. A Sátorköpusztai barlangot fennállása óta kutatja csoportunk. Az évek folyamán váltakozó szerencsével folyó feltáró és kutatómunka 1977-ben zárta legsikeresebb évét. Új szakasszal bővült a méltán nagyhirű barlang. Bár az évek folyamán állandóan küszködünk az illetékte-

len külső behatolásokkal, ezt a munkát igyekszünk tovább folytatni.

Az új szakaszba torkolló rétegforrás vízhozama az előző évben rekordnak bizonyult. Nem mintha a szivárgás jelentősebb vízmennyiséget adott volna, de arra a fokozottabb csurgás elég volt, hogy a munkahely biztonságát veszélyeztesse. Így az előrehaladás lassabbá vált, majd az őszi időszakkal a dorogi Szilofon-barlangban folyó munkálatok miatt a Sátorköpusztai barlangban dolgozó munkabrigád is e terület feltárási munkálataihoz került. Ezek után itt csak karbantartási munkálatok folytak, ezen kívül az ide látogató turisták, sporttársak és más érdeklődők számára a barlang bemutatása is foglalkoztatta a csoportot. A téli időszak után ez a terület lép elő újból a legfontosabb feltárási munkálattá. Év közben az itt lévő rétegforrás medrének betonozása nem volt megfelelő, újabb záró rétegre volt szükség. A víz csőrendszeren való elvezetése sem teljesen megoldott : ebben is felújítás vált szükségessé. A munka megkönnyítése érdekében a kézi vödörhuzás helyett tekerő dob alkalmazását határozta el, amely elkészült és beszerelésre vár. A legtöbb gondot az állandó zárjavítás jelenti a barlangnál, mivel többször is előfordult illetéktelenek behatolásá kísérlete, mely azonban nem volt sikeres.

A Sátorköpusztai barlangnál az idei évben 31 napon 274 fő 1012 óra munkaidőt, töltött a feltáró munkával, karbantartással és a látogatók vezetésével. Ebből 10 napon 121 fő 401 munkaórát töltött effektív feltáró munkával.

2. A barlang járatait állandó karbantartási munkákkal

tettük alkalmassá arra, hogy szélesebb körű érdeklődést is kiélégíthessen, illetve a fáradsalmakat vállaló turisták, diákok és egyéb látogatóink is bejárhassák a barlang szakaszait.

- II. A Strázsa barlang feltárási munkáit két munkahelyen folytattuk egészen addig, míg az átcsoportosítással az itt folyó munka is szünetelni kezdett. A barlang jelenlegi végpontját jelentő hasadék-ág további feltárását a szűk méretek nehezítik, ezért egy valószínű kerülőág bontása indult meg a végpont előtti teremből. A szállítás nehézségei miatt itt egyelőre csak deponálással dolgozhatunk. A másik munkahely a széles barlangszáda bal oldali fala melletti törmelékben van, ahol a szálkő, a barlangfal pontos követésével próbáljuk a közepén lerakodott nagy mennyiségű törmelék réteg vastagságát megállapítani, hiszen semmi sem bizonyítja, hogy az eltömődött szádának csak az eddig ismert barlangjáratok lehetnek a belső üregei, hiszen itt csak egy irányból követtük a külső fal irányát. Szükséges az oldalirányok feltárásával az üregek valódi méretének tisztázása, ami azonban megköveteli a benne lerakodott hatalmas mennyiségű törmelék eltávolítását. Itt is korszerűsíteni kívánjuk a szállítás módját és felszerelését, amely a dorogi munkálatok befejezése után válik lehetővé.
- Az itt folyó munkát a nyár folyamán szinte teljesen lehetlenné tette a sorozatos feltörés. Először az ajtózárral próbálkoztak, majd miután ez nem sikerült, ismeretlen személyek a betonozás megbontása után a nehéz páncélajtót kirobbantották helyéből, melynek következtében az ajtót tartó támfal erősen megrongálódott. Az újra helyreállítás után azonban a friss cementezést hátról-hétre újból kibontották, ami munkánkat így többször is teljesen megsemmisítette. Végül a végleges zárást csak az őszi esős idő beállta után végeztük el, amikor már nem kellett állandó, rendszeres "lá-

toogatásoktól" tartani. Kimondhatatlánul sok kárt okozott ez csoportunknak. Nemcsak a munka szempontjából volt káros, hanem a csoport munkakedvét is alaposan próbára tették ezek az események, amelyet úgy tűnik egyetlen hivatalos szerv sem tud közbenjárásával megszüntetni.

Ez évben feltáró munkában 42 fő 5 napon 179 munkaórát teljesített.

III. Az előző 2 évi munkákhoz viszonyítva kevesebb lehetőségünk adódott a Pilishyergi víznyelőben folyó feltáró munkára. Ennek okai, az itt folyó munkák nehézségeinek fokozódása, és az itteni kutatásvezetőnk betegsége volt. Viszont elkészült a víznyelő teljes térképe és folyamatosan történtek megfigyelési és mérési munkálatok. *l. A. melléklet.*

A nehézségeket fokozza, hogy az esőzések alkalmával a nyelő működik, viszont a mély pontot agyagdugó zárja le. Közvetlenül előtte erősen elszűkülő járat - a Reszelő - akadályozza az anyag kiszállítását, így deponálni kell, ami a vizes ázott, időnként szinte folyós agyag miatt veszélyessé teszi a munkát. A tervezett, szükséges járatbővítéseket nem sikerül elvégezni, ezért itt továbbiakban is nehézségekkel kell számolni. Minden tavasszal nagy várakozással tekintünk a hóolvadás "eredményei" elé, mely hol tovább bővit, hol bemos a járatokba újabb agyagrétegeket. Három kisebb "rényelő" is van a járatok közt, melyek további visszivárgást okoznak. A víznyelő hőmérséklete alacsony, még a száraz nyári időszakban is állandóan viscsurgással kell számolni.

Ez évben itt feltáró munka nem folyt, 16 napon 88 fő mérési és ellenőrző-megfigyelő munkát végzett.

IV. Éveken keresztül fokozott várakozással figyeltük a dorogi Mészmi "Hungária"-hegyi kőbányáinak munkáját. Többször érkezett hír arról, hogy itt az egyes szintek lépcsős művelése közben hol az egyik, hol a másik szint hozott meglepetést: kisebb-nagyobb barlangüregek feltárásáról és gyors

eltüntetéséről érkeztek - sajnos megkéssett hírek. Ezért jelentett nagy örömet, hogy 1977. októberében egy nagyobb üreg megnyitását jelentették az "Uj-bánya" üzemrészben, a II. szint kőbányájának baloldali falán. A legszebb, tipikus hévizes üregek sora nagy reményekre jogosított: szerkezeti összefüggéseit vizsgálva véleményünk szerint a Tokod-Dorogi bányabeli kaverna és barlang-rendszer tagja lehet ez a csodásan ékesített kis Barlang.

Erősen összpontosított munkára volt szükség, hiszen az aktívan folyó kőbányászat avval a veszéllyel jár, hogy esetleg ez a bányarészlet is művelés alá esik. A ~~Műszaki~~ Műszaki vezetővel folytatott megbeszélés alapján 1 év kutatási időt biztosítottak, hogy az esetleges továbbjutás lehetőségeit feltárjuk, s a barlang jelentőségét, terjedelmét felmérjük. Ezért a Pilisnyergi feltáró csoport tavasztól ide tért át. A nyár folyamán szükségessé vált, további erőkoncentráció, úgy hogy szeptembertől az egész csoport a mérési egység kivételével az itt folyó feltáró munkában vesz részt. Előző évi jelentésünkben jeleztük a barlang legfontosabb adatait, jellemzőit. Azonban úgy tűnik, hogy nem sikerült a teljes hírzárlat mert a környékbeli "kristálygyűjtők" megtalálták ide is az utat, a külső, felső üregek legszebb képződményeit, gipszkérgéit "legyűjtötték".

A barlang az üregrendszer alját gazdagon borító borsóköves képződményekről a Szilofon barlang nevet kapta, amint ezt a térképen is feltüntettük. *l. C. melléklet.*

Az eredetileg 17 m mély üregek végpontját, a függő borsókövekkel borított terem közepét hatalmas törmelékhalom zárja el, mely részben a feltárást előidéző robbantás eredménye, részben korábbi betelepült törmelék. Ez kupszerűen elhelyezkedve a legalsó terem közepét zárta le, körbe-körbe "körjáratot" biztosítva a csodálatos aragonit-kalcit képződmények tömege közt, melyek a menyzetet, oldalfalakat egyaránt gazdagon borították, közöttük csepkövesedés erőteljes

l. D/a melléklet,
l. D/a } képmelléklet
D/c }

nyomai is mutatkoztak a különben teljesen száraz barlang járataiban. E törmelékkup kiszállítását kezdtük meg, amelyet először a függőleges aknán, majd a kb 60 fokos lejtőn kell eltávolítani. A függőakna fölé ácsolatva szerelt tekerődob került, a lejtőn pedig sín páron "ellensúly" által mozgatott, 5 vödör törmeléket befogadó kiscsille került. A megrakott "papucsot az elengedett ellensúly húzza a felszínre, majd az üreset "élő súly" a beleülő kutatók terhelése viszi a mélybe. Ez a gépesítés nagy mértékben megkönnyítette a szállítást és rakodást. A kiszállított laza törmeléket azonban felváltotta a korábban leülepedett anyag. Mivel a továbbjutást nem öltetszerűen szeretnénk keresgélni, célszerű volt a teljes barlangméret szerinti feltárás. Ennek során ér végéig a járat újabb 8 m-es hosszát tisztították meg a kutatók. Így a barlang mélysége 25 m amit ez évben újabb méterek követnek. A belőtt törmelék között is voltak nagyobb szikladarabok, de az eredeti törmelék hatalmas méretű lezuhant kövek közé tömődött. Ezek eltávolítása, ami aprításukkal oldható meg, szükségessé vált. Előbb légkalapácsokkal kísérleteztünk, majd miután ez eredménytelen maradt, robbantás következett, melyet a kőbánya dolgozói szakszerűen hajtottak végre. A kis töltetek eredményes munkát végeztek, de a barlang képződményeit kár nem érte.

A barlang alsó törmelékes része újabb meglepetéssel szolgált: Az eddigi gazdag gipsz és aragonit-kalcit képződmények mellett itt a törmelékéből Tokodi-tápusu, viztisza sugaras aragonit tús halmazok kerültek elő, viztisza kalcitgömböcskéken települt sugaras- lemezes aragonit pamacsok, melyek szépségükkel megközelítik a Tokod-Altárci bányabeli képződményeket. Egyenlőre még csak elszórtan fordulnak elő a lehullott sziklatömbök repedéseiben, de remény van rá, hogy később nagyobb mennyiségben is előfordulnak.

Mind ezek arra indítottak bennünket, hogy fokozottan folytassuk a munkálatokat.

28 napon 139 fő 1124 munkaórát teljesített, melynek során 3240 vödör/ törmeléket távolítottak el kutatóink a barlang járataiból.

b./ Az év folyamán folytattuk a környéken lévő és a Dorogi bányabeli barlangok ásvány-anyagának gyűjtését. Célunk egy állandó kiállítás létrehozása, mely a Tatai Megyei Művelődési Központban elhelyeztetten hasonlóan a Dorogi József Attila Művelődési Központban kap elhelyezést, ahol a környék lakosságának állandó látványosságul és tanulságul szolgálhat. Az épület most folyó felújításának befejezése után állandó helyet kap majd az anyag, amit évek során gyűjtött csoportunk erre a célra. Szeretnénk a környék ásvány és kőzetanyagának minél teljesebb bemutatását megoldani nem csak látványosan, de szakszerű feldolgozással is, mivel a környéken ilyen jellegű bemutatás, természettudományos feldolgozás nincs, sehol sem látható. A terület bányászata, annak hagyományai indokoltá teszik az ilyen igények kielégítését.

L.Évek óta tudjuk, hogy kutatóterületünkön a barlangok tudományos feldolgozása / biológiai, ásványtani, geológiai, stb/ nem teljes. Mivel csoportunkban ehhez szakember nincs, többször is kértük a T. Társulatot, hogy ebben a nagyarányú tudományos munkában segíteni sziveskedjenek. Ismételten ezután kérjük segítségüket, hiszen úgy a Sátorkői, mint a Strázsa- és az új dorogi barlang megérdemelné a figyelmet a szakemberek részéről is. Klimavizsgálatainkat ebben az évben is folytattuk, folyamatosan végezte a méréseket 2 hetenként a Sátorkői és a pilis-nyergi barlangban. Hőmérsékletmérést és páratartalom mérést végzünk folyamatosan.

c./ A barlangokat látogató csoportok részére ez évben is -előzetes megkeresés után- szakszerű vezetést biztosítottunk. Ennek során 15 alkalommal 215 fő látogató járta végig képződményekben gazdag barlangjainkat. E mellett a társulat különböző csoportjai is gyakran keresik fel Sátorkőt, hiszen könnyen járható üregek főként a kezdő fiatalok számára nyújtanak utolérhetetlen élményt. Vendégeink között 9 német 2 angol 2 lengyel barlangkutató is volt.

d./ A Szopláki Őrdöglyuk, a Pilisbarlang, a Tokod-altárói bánya-

beli barlangok, a gerecsei barlangok és víznyelők, a Pisz-nice megtekintése mellett a budapesti Bátori barlangot, a Bajóti Öregkő barlangjait, a Pálvölgyi barlangot, a Tokodi Vizaknát jártuk be. Négy napos turán tekintettük meg a Baradla szépségeit, a Vass Imre barlangot Jósvalón. Nyolc fő vett részt csoportunkból az MKBT vándorgyűlésén a Pilisben. Felszíni turáink közül megemlíthetjük a Holdvilág-árok bejárását.

f./Több csoporttal alakult ki jó munkakapcsolatunk, mely kölcsönös látogatásaink és közösen végzett munka során erősödik. Közös kutatási engedélyünk van a Fényes Elek csoporttal, többször látogattuk a tatabányai csoportot, akikkel jó a kapcsolatunk. A BSE barlangkutató csoporttal is sikerült kölcsönös jó kapcsolatot teremteni.

Kölső kapcsolataink közül megemlíthetjük a rimaszombati szlovák kutatókkal kialakult jó együttműködést, akik többször jártak nálunk, a kutatóink részt vettek az ottani munkatáboron.

g./Minden évben részt vesznek kutatóink a vándorgyűlésen, barlangnapokon. Mivel idén a Pilis adott otthont a vándorgyűlésnek, a házigazda szerepét is vállaltuk a Pilisnyergi víznyelő és a Sátorkőpusztai barlangok bemutatásával, mely távol-ságuk miatt ez uttal látogatókat nem vonzott.

h./Az év során folytattuk az új kutatók belépése miatt a csoport technikai felkészítését, ahol a biztonságtechnikai ismeretek mellett gyakorlati kötélereszkedési-mászási- és csomozási stb. ismereteket adtuk át.

Emellett folyamatosan végeztük a térképezési csoport művelési ismereteinek kiegészítését, bővítését. *L. D. melléklet*

Az idei év minden nehézsége ellenére sok szempontból jelentősnek tekinthető. A feltáró munkában jó eredményt értünk el a Szilofon barlang eddigi munkálataival, ami az idei évben nagylökést adott a csoport munkájához.

A barlangok megvédése évről - évre jelentős feladat csoportunk számára, hiszen a károk, ajtók javítása, az időnként megismétlődő falbontások sok bosszúságot okoznak, a minősít-

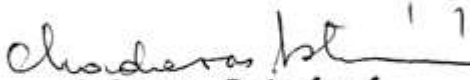
hetetlenül barbár robbantásról nem is beszélve. E téren évek óta nem sikerült igazán hathatós védelmet találni.

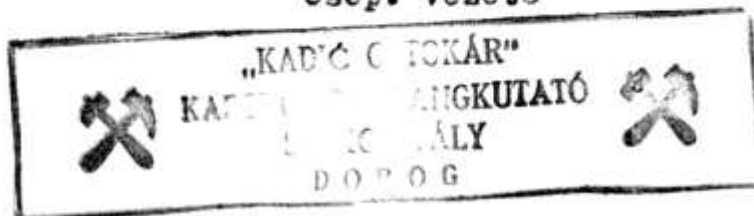
Csoportunk a mindennapi feltárómunka során jelentős mértékben kicserélődött, az idei évben létszámban jelentősen megerősödött. Létszám gondunk nincs.

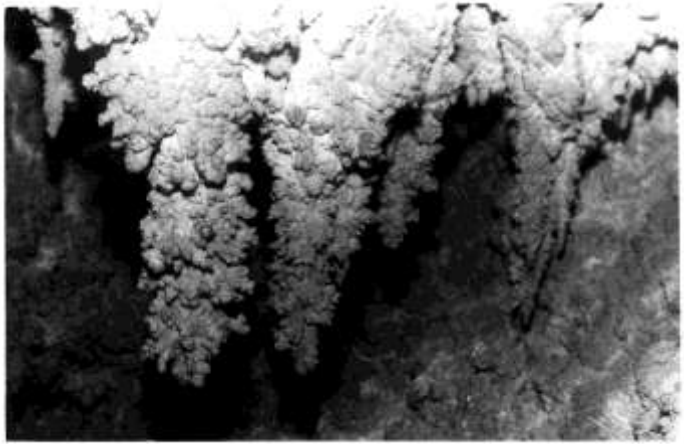
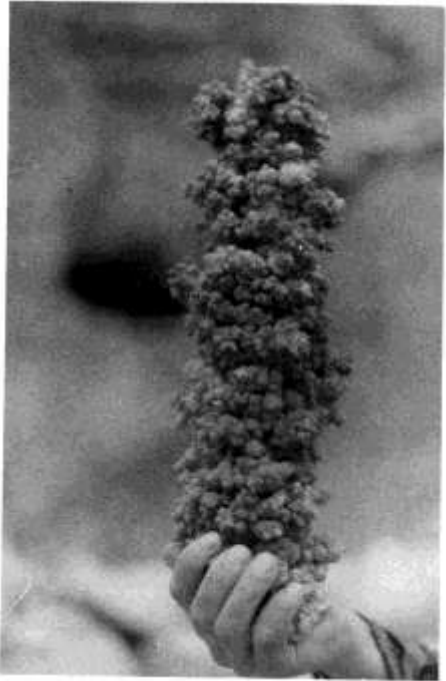
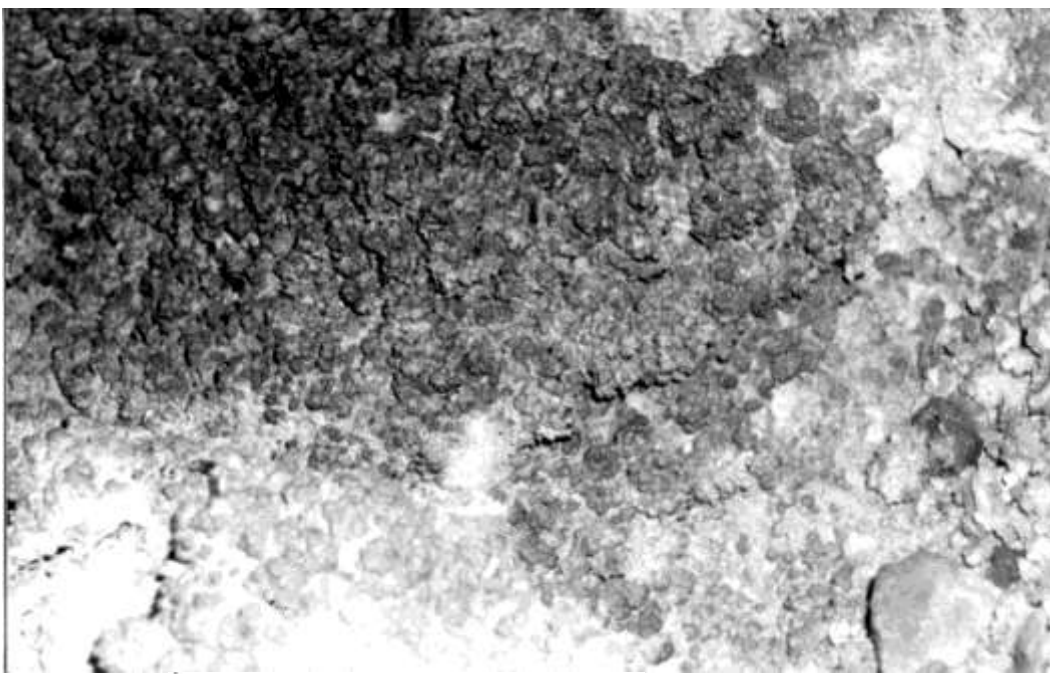
Az 1979 évi munkát ezek alapján komoly reményekkel kezdjük, de egyuttal köszönetet is mondunk fenntartó szervezetünknek támogatásáért és segítségéért.

Esztergom, 1979. január 28.

JÓ SZERENCSEÁT !

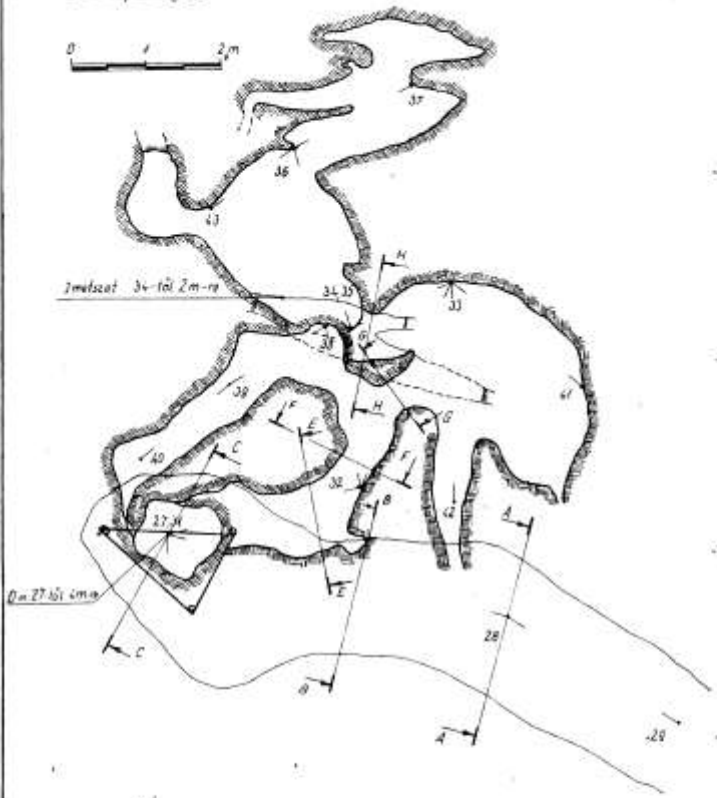

Madaras Istvánné
csoport vezető

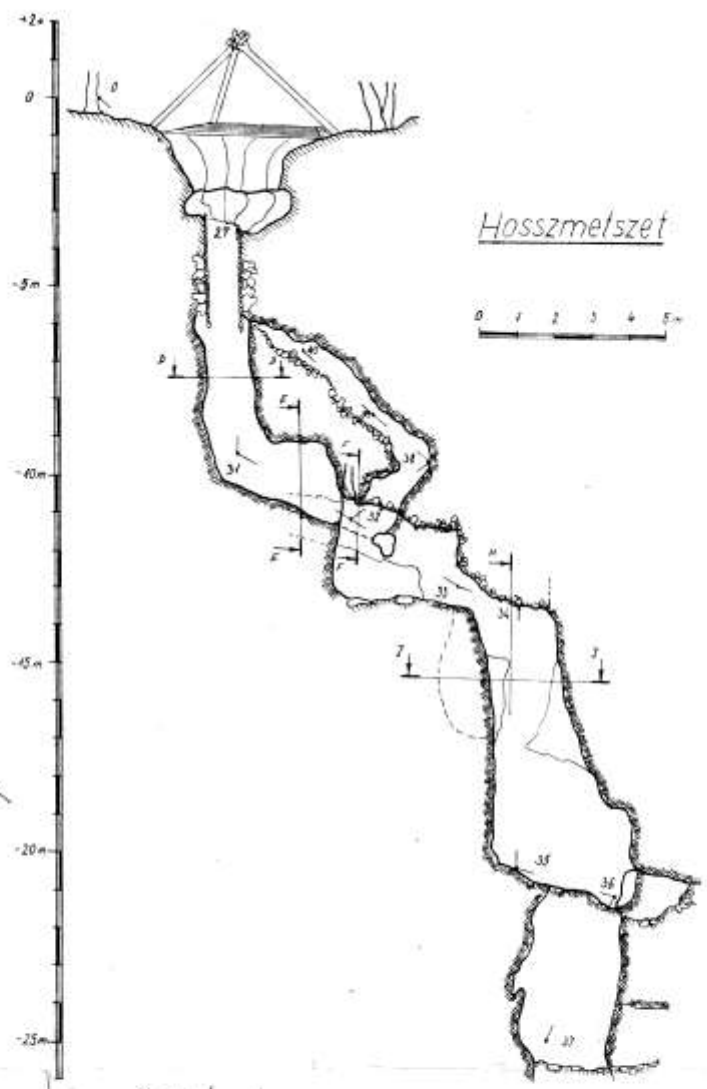
Alaprajz

0 1 2 m

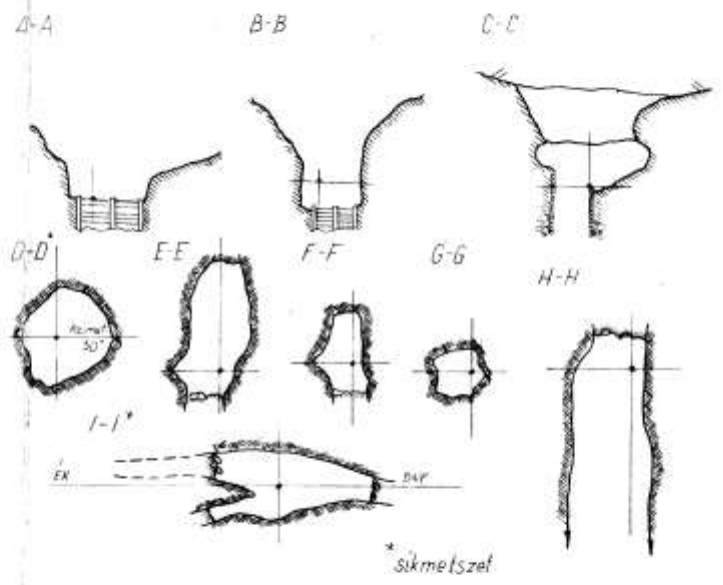

Hosszmetszet

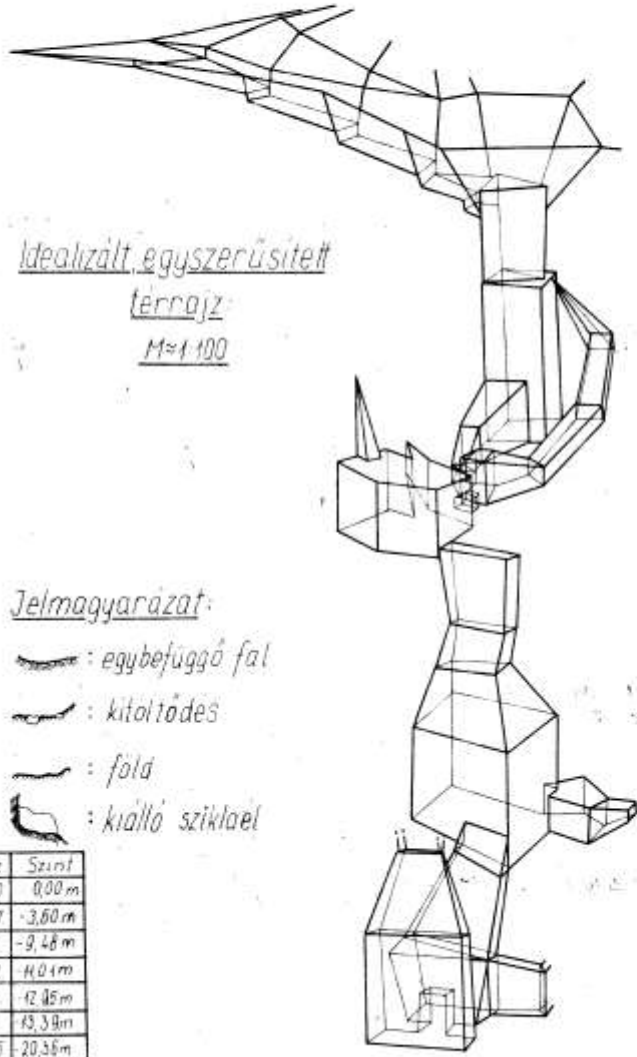
0 1 2 3 4 5 m

Szelvények M = 1:50

Idealizált egyszerűsített
terrajz
M=1:100

- Jelmagyarázat:
- : egybefüggő fal
 - : kitöltés
 - : föld
 - : kiálló sziklael

Sz.	Szint
0	0,00 m
27	-3,60 m
31	-9,48 m
32	-10,4 m
33	-12,85 m
34	-13,39 m
35	-20,36 m
36	-24,40 m
37	-25,00 m

PILISNYERGI-VÍZNYELŐ

Felmerte és rajzolta
Szlapák Károly

Esztergom 1977. máj

„KADIC OTTOKÁR”
KARSZT ÉS EARLANGKUTATÓ
SZAKOSZTÁLY
DOROG

„JACÓCSI”
KARSZT ÉS EARLANGKUTATÓ
SZAKOSZTÁLY
DOROG

A. melléklet.

Alaprajz
M 1:100

Kiszoda

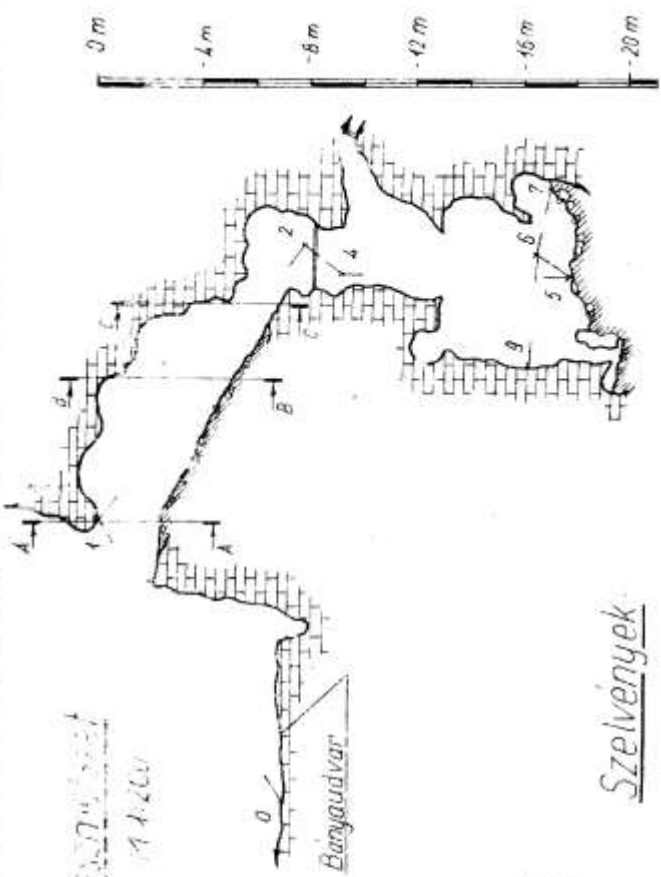
Középszint

Alsószint

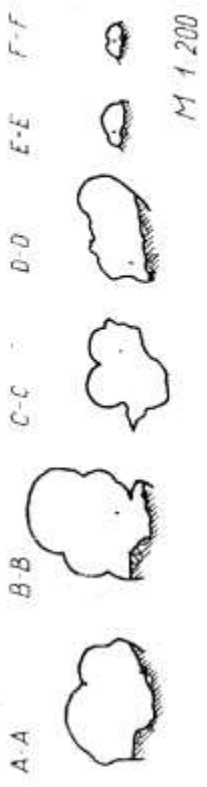
Bányaudvar

Jelmagyarázat:
 : meszkő fal
 : kitülbödés

Sz	Szint
0	-6.90
1	0.00
2	-7.62
3	-6.94
4	-9.07
5	-17.27
6	-16.20
7	-16.74
8	-16.20
9	-15.84

Szelvények

SZILOFON-BARLANG

Felmerítők: Szlapák Károly
Orbán László

Rajzolta Szlapák Károly

Dorog 1979. jan 28.

 „KADIC OTTOKÁR”
 KARSZTI BARLANGKUTATÓ
 SZAKOSZTÁLY
 DOROG

C. melléklet